

SZÉKELY KÖZÉLET

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 1/2 Lei.
Egyes szám ára 1 Lei.

Felolós szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Az elmúlt héten a magyar társadalom körében talán a legnagyobb izgalmat és egyúttal a legkínosabb megdöbbenést is keltette a közoktatási ügyosztálynak a felekezeti iskolák ügyében a magyar püspökökhöz intézett rendelete. A rendelet — amilyen szövegben először nyilvánosság elé került — az államtitkárságnak azt a követelését tartalmazta volna, hogy a felekezeti iskolák tanulói a jövőben kivétel nélkül csak románul tanulhassanak.

A rendelet, amilyen érthetetlennek és indokolatlannak látszott, éppen olyan tiltakozást keltett az egész magyar sajtóban, valamint a társadalom összes hangadó köreiben. Sokan azonban már eleitől kezdve fenntartással fogadták el, közölték a hirt, kételkedtek annak ilyen értelmű valóságában. Ilyen kételkedők voltunk magunk is. Egyebek közt maga a szöveg homályossága is gyanúsá tette a dolgot.

Pár nap múlva aztán nyilvánosságra került az ügy helyesítése is. Kiderült, hogy a rendelet csak a román tankötelesek iskolázására nézve tartalmazta azt a bizonyos kikötést. A helytelen értelmet a fordító hibája adta az intézkedésnek. A kérdéses kijelentés, helyes értelme szerint így szól: „Megjegyezzük ugyanitt, hogy a fenti §-ok alapján élünk azzal a joggal, hogy a felszabadult tartományok akármelyik vallású román tankötelesei mindannyian csupán románul legyenek oktattva és amennyiben a nemromán hitfelekezeti iskolák ennek a követelménynek megfelelni nem tudnának, azoknak csak az állam tannyelvét használó népiskola látogatását fogjuk engedélyezni.“

Persze, így az egész intézkedés értelme más. A helyesített szöveg közlése alkalmával az illetékes államtitkár még azt is kijelentette, hogy az állam és társadalom konszolidálódását a törvény és jog épségben tartásától reméli. Ezt az okos nyilatkozatot pedig mindenki aláírhatja.

A gazdák nagygyűlése után lefolyt az iparosok nagygyűlése is, megalkották ipartestületüket. Ugyanoly megértést, komolyságot, haladni törekvést tanúsítottak ők is, mint a másik társadalmi osztály tagjai.

Mindezekből világosan látszik, hogy társadalmunk különböző osztályai megérttek az egyesülés előnyeinek helyes felfogására, a szervezkedésüket az idők haladása parancsolja. Ezeket a jelenségeket a hatóságoknak, kormányzati tényezőknek is méltánylás-

sal, helyesléssel kellene szemlélniök. Az öntudatos, békés polgároknak ily öntudatos, békés szervezeteivel inkább lehet az állam javára is együtt dolgozni, mint különböző, egységes cél és öntudat nélkül vegetáló egyedek, elszórtan tévelygő külön csoportjaival.

Keresztény világnézet.

1817-ben József főherceg-nádor itáliai útja alkalmával jórészt magyar főurak kíséretében a bolognai egyetemet is meglátogatta. Itt az előkelő vendégeket a világhírű Mezzofanti — akkor még kanonok, később bíboros — fogadta, aki élete vége felé 58 nyelven írt és beszélt. Mezzofanti tudott magyarul is, sőt verseket is írt nyelvenként. Ebből kifolyólag, hogy a magyaroknak ezzel is fokozza örömeit, ékes magyar beszéddel üdvözölte őket. De a magyarok esepet sem örültek a magyar dikióknak. Mert hát a magyar szóra magyarul kellett volna válaszolni, de ők ehhez nem igen értettek. Válaszoltak hát a magyar főurak a magyar szóra — latinul.

Az olasz pap csak ámult-bámult, de hogy mit gondolt magyar vendégeiről, azt nem foglalta szavakba.

Rugja meg a manó, engem sokszor kísért ez a furcsa történet, ha a mi — nem magyar — hanem keresztényi múltunkra, keresztényi szerepléseinkre gondolok. Keresztények volnánk. Az elfogulatlan izraelita azt gondolja és természetesen is tartja, hogy a keresztények — a nem keresztények sértése nélkül — lelkesednek a „keresztény“ szóra, mert hiszen az izraeliták is annyira lelkesednek az „izraelita“ és „cionista“ jelzőkért, hogy ahol többecsken vannak, ilyen egyesületeket szerveznek, ilyen ünnepélyeket, gyűléseket tartanak. De mi keresztények ugy alkalmadtán — nem mintha a legkellemesebben lepödnénk meg a „keresztény“ szó hallatára. Mi ennek az oka? Nem vagyunk elég öntudatosak? Az is. De a fő bibi ott van, hogy a „keresztény“ szó nemes, keresztényi gondolkozást és eszelekedeteket kíván tőlünk, mi pedig azokhoz nem igen értegetünk, mindannyian egy kicsit rosszak vagyunk.

No, de, ha így van, megértem: miért van így. Sötétek és pogányok voltak azok az idők, amelyek utoljára elzúgtak felettünk. Pogány idők sötét felhői ránehazodtak a lelkünkre és oltakták a napot, a krisztusi napot. De mintha világosodnék. Mintha a nap njra előtörne a felhők mögül. És mi nem vagyunk bagoly-, vagy denevérlékek, akik futnánk a fény elől. Rosszak vagyunk, de nemesedni, emelkedni akarunk.

De miért is félne valaki közülünk a krisztusi világnézettől? Miért félne például a munkás? Van-e, és volt-e valaha szociálisabb világnézet a keresztény világnézetnél. Ime, a legigazibb szociáliszmus: „Mindnyájan Isten fiai vagyunk“; „Nincs többé zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem asszony, mert ti mindnyájan egyek vagytok Jézus Krisztusban“; „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat“; „Amit akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik“; „Aki nem dolgozik, ne is egyék“; „Méltó a munkás az ő bérére“; „Özvegyek, árvák sanyargatása, szolgák, munká-

sok bérének igazságtalan elvonása bosszuért kiált föl az égbe“; Lásd továbbá a 10 parancsolatból a 7 utolsót és így tovább. A keresztény világnézet annyira szociális, hogy alaptételeivel még a vagyonszűkösség sem ellenkezik, hanem igen is ellenkezik, a vagyonszűkösség durva, igazságtalan, erkölcstelen megvalósítása. Ha a keresztény elvek utbadobásával akarunk szociálisizmust — fából vaskarikát akarunk. Osztálygyűlöletet, osztályuralmat, elégedetlenséget, anarchiát, nihilizmust teremthetünk ezek nélkül is, de igazi szociálisizmust, mely kiegyenlítődséget, összhangot, szeretetet hozzon a társadalomba — soha!

A tudomány, haladás édes anyja ez a világnézet. Leghívebb gyermekel, barátai neki: a legmodernebb, leghaladóbb tudomány, a sokágazatu természettudomány legnagyobb szellemei. A 300 legnagyobb közül vagy 290 meggyőződéses híve e világnézetnek. Talán lassunak, reakciónak látszik nekünk — de csak azért, mert felszínesen, pillanatnyi mozzanatok után és nem tudományos magaslatookról, nem történelmi perspektívából ítélünk. A patak, amíg csak patak és a hegyek közül lefelé törtet, hangos és sebes futásu, de amint leér a völgybe s folyóvá, vagy folyamává dagad, lassabb és csendesebbé válik. A kereszténység nem az imént szűkített és a hazaoldalon lefelé törtető patak, hanem kétezeréves, hatalmas világfolyam, amely nyugodt öntudattal halad végig a világtörténelem mezőin, völgyein. Új eszmepárok idején itt is, ott is megfutamodik egy-egy eszmepatak, hirtelen áradattá dagad, dühösen, fenyegetőzve tör neki a völgyben nyugodtan haladó folyamnak, megzavarja vizét, más irányba akarja téríteni folyását. A kereszténység pedig az ellentétes oldalról neki törő szellemi áradatokat kiegyenlítő, helyes irányba tereli és vizüket — amely erőt és értéket képvisel — viszi magával. Telik az idő és lám a dühös áradatok egymásután megcsendesednek, vizük elapad, medrük kiszárad, a keresztény világfolyam pedig folyik tovább. Irányt és erőt ad sok millió léleknek. Öntözi, megtermékenyíti a művészet s tudomány mezőit, keblén ringatja a népek bölcsőit, hátán viszi a nemzetek élethajóit. Viszi nyugodtan, de biztosan mindig tovább — mindig tovább a művelődés világutjain.

A keresztény világfelfogás nem temetője az emberi vágyaknak és élvezeteknek, csupán művészes keretek közé szorítja azok kielégítését. De ezzel csak az emberi boldogságnak tesz eléggé nem méltányolható szolgálatot. Mert hiszen az embert semmi annyira blazírttá, aszotttá, életunttá, becselenné nem teszi, mint az elfajult élvezetek, fékevesztett szenvedélyek. A tivornya- és bűnfélszkekből vezet a legrövidebb ut a börtönbe, kórházba, ideggyógyintézetbe és a nemtelen, vagy korai halálba.

A keresztény világnézet dekjája annak az erkölcsiségnek, amely fundamentuma a boldog családi és nemzeti életnek, virágzó kulturának. Halálos ellensége az erkölesi nihilizmusnak, amely sirásója a népeknek és minden szépnek, jónak e földön. Az igazi értelemben vett keresztény világnézet legbiztosabb alapja a társadalmi békének is.

Foltokat a napban is fedeztek fel. Lehet ilyeneket találni a kereszténység 2000 éves történelmében is. De mi van ezen megbotránkozni való? Hiszen az volna természetellenes, ha nem így volna. Ne feledjük, hogy a kereszténység

átélte a történelem legsötétebb, legvadabb korszakait. Még hozzá, emberek hordozták az ő lobogóit is. Azonban a kor és az emberek fel-feltörő gonoszságaiért — ne tegyük felelőssé magát a világnézetet.

Rosszak vagyunk, lelkiileg betegek. Minél inkább tiltakozunk ellene, annál nagyobb szükségünk van orvosságra. Vezetőink tudják ezt. Egyesek nyíltan is el merik mondani. Oh bár végre valahára annyira erősek és bátrak lennénk, hogy úgy a politikába, mint a gazdasági és kulturális életbe bele mernők vinni az igazi, erőteljes keresztény szellemet. Ez új életet és nagyobb boldogságot jelentene számunkra. Csiki Péter.

Igön tisztolt Szörkesztő Ur!

Mint hogy mostanában már éccör-kéccör vót is találkozásunk s a régi ümeretségi fölujítottuk, elhatároztam magamba, hogy — miután a „Székely Közélet“ azért közélet, hogy a mű közönségös székely életünkről is tudjon a világ — hébátorkodom a magok tisztosságos újságtársaságjokba s ha béeresztenek, éccör-éccör, mikor lösz mit, a faluból körölgötök.

Írásaimnak „Körölgötök“ címöt adnám, mint hogy a mostani tollhögök úgy körölgötnek, hogy előnös-elig lehet véllök írni... Hát akkor becsős öngedelmeivel lögyön így:

I.

Körölgötök.

Miről irhatna most egyébről az embör, mint a mű „Földmives Szövetség“ ünkről. Hogy szavamat ne felejtsem, ennek én is tagja vagyok. Ott vótam mind a két gyűlésön. Az első egy szikrát megnáthásított, de a második helyrehozott...

Eddig is sokat beszéltek a földmives kérdérről, de eddig mégis inkább a sült galambot vártuk szájunkba. Eddig csak beszéltek, most töltünk. Igön, mer beláttuk, hogy „a sok beszéd szegénység“. Apám még legén koromban, amikor merészköt terveztem, megmondotta vót: „Fiam! a beszéd a legkönnyebb; a tött batároz“... Most

a „Földmives Szövetség“ dóga is töttre került. Nem hiába mondja a példaszó: „Segíts magadon, Isten is megsegít“. Ezt láttuk bé mű is végre valahára. Ezért gyültünk a minapába egymásután kétször is a városba. Az első is jócskán valánk, de a másadikon még többen. A színház-teröm telönös-teli-telt széköly földmivessel. Jól is érzöttük együtt magunkat... Én éppégös-éppen a bejáró ajtó mellé kerültem; ott beléfogontoztam egy karfába, nehogy a nagy tolongásban elveszesszem a kijárást, de a nagy áradat így is kéccör is megkeringöztetött a karfa körül. Azért, amit lehetött, meghalgtam. Elnökünk szépbön vezette a gyűlést, csak egy ökulárés ur szót egybe ne kevert vóna belé. Kicsit türelmetlenködtünk, mert igön sokat beszélt s mégsem mondta meg, mit akar. Az elnök szép csöndösön elhallgattatta. Jól tött. Hadd hallgasson ő is münköt, mert mű már eleget hallgtattuk öttöt...

Fájnul beszélt az ipar-titkár ur is. Olyanokat mondott, amiköt szó nélkül nem hagyhatunk s még rágódni fogunk rajta... De az vót aztán az igazi, amit az a szép, piros pap beszélt. No! az igazán jól a szüvire vötte a széköly leányok dógát. Mikor azt kérdözte, hogy tudják-e mit hoznak haza a városból? — szinta, de szinte elkotytyintottam magamot... Hát még ezön is rágódhatunk... Még sokan beszéltek, inditványoztak. Neköm is lött vóna inditványom, de gondoltam, majd hazóról megkörölgötöm...

Az az eleven, parázabeszédü, sován pap szóba hozta a tagsági díjat is s azt mondta, hogy ebbe belésszólhat a fökötö is. No már az enyimbe — tudom — nem... Némölyök azt tanácsolták: igyam egy liter borral kevesebbet s meglösz a tagsági díj. Ezt már nem tehetöm a világ mindön kincsiét se, mert én antikoholista vagyok s egy egész esztendőben sem iszom meg egy liter bort. Ennélfogva a tagsági díjat miből takarítsam meg? — Muszáj a belső részemön... El is dugtam már 12 tojást, amiköt a tyukok eltojtak. Csak nehogy az asszony öszölygyöt minket a tojásszöddő jár, titkon eladom neki. Ezt a takarékossági módot mindönkinek ajánlom, csak ügyeljünk, nehogy a rejték helyön a tojás megkötlösdjék...

Gyűlés végén bémöntünk „Bukarest“-be. Ott falatoztunk s nyalogattuk a három déci bort. Sándor barátommal, aki még nagyobb anti, mint én, egymás mellé kerülünk. Ezalatt aki jóllakott s bátorsága kereködött, poharat köszöntött. Én is akartam vetni egyet, de szomszédom addig tötogette a poharamot, hogy szabaduljon a „kohol“-tól, míg a bera mind e fejembe mönt s így a köszöntőnek hol a vége nem jutott eszömbé, hol az elejét felejtöttem el s így majtéig ezután kell megkörölgöttem. Attól a kicsi bortól úgy belé jöttem vót az éljönzésbe, hogy mondhattak akármit, kiáltottam: éljön, éljön! De ne csodálkozzanak rajta, a lelkeim teli vót örömmel s dücsösösgel, hogy immár én is „szövetség“ lehetök.

Ilyen jó kedvvel jöttünk hazafelé. Székér szekér után... Jó lovaim vótak, hajtottam vesztötül s akit lehetött, elkerültem. Amint így jötünk bé a kénozó högyön — éppen egy szekeret kerültem — a hátam megött Jóska koma elkiáltja magát: „Éljön a földmives szövetség“ — közbe a kerékszögöm kiesött, utána a kerék, de — mi türes tagadás — utána én is —; a koma kiáltását a sánccból visszánoztam: „Éljön — éljön“ — kiáltottam — s szörönce, hogy kiáltott, mert oda figyeltem s így az esést jóformán észre sem vöttem s az ötközést meg sem érzöttem...

Igy jövök haza. Miután a Szörkesztő Urat tisztöltöm, amíg ölk, én: Kurta Góbbé.

Udvarhelymegye népéhez!

Testvérek!

Négy évig temetkezünk. Két évig némán várakoztunk. Ma újra élni és dolgozni akarunk. Dolgozni az állami törvények tiszteletben tartásával, a hatóság engedélyével. Ami munkaterünk első sorban és mindenekelőtt: a gazdasági munka. Másodsorban: a vele szorosban kapcsolatos kultúra, szociális tevékenység. A politikát bizzuk a hivatottakra.

Virágzó gazdasági élet — ez kell nekünk! Mert ennélkül koldusok leszünk. Ide kell összpontosítanunk erőink legjavát, mert a téren ériás,

A füge...

Farsangi tréfa.

— A „Székely Közélet“ eredeti tárcája. —

— Katonák! A holnapi nappal kezdődik az olaszok farsangi Carneval ünnepe. Három napig tart. Egy zászlóalj felváltva mindennap készenlétben marad. A kimenő legénységnek férfiasan, katonásan kell viselkednie. Konfetti, szerpentin dobálás lesz. Meg cukorkák is hullanak a földre. Senki utána ne hajoljon. Katonás komolyságot kívánok mindenkitől!

E szigorú parancsot a karmazsinpiros parolés 82-esek vitéz ezredese adta ki a trieszti nagykaszánya udvarán, ahol azt az ezred arcvonalban, feszes vigyázz-állásban hallgatta végig: 18° ban, hushagyó keddet megelőző szombat délután 3 órakor.

— Káplár ur jelentem aláasan, hát az mi a fene talján szó, hogy Karnyeval? — kérdi egy piros képű barna legény szakaszparancsnokától, mikor a legénységi szobában utólag azt a parancsot is kapta, hogy hétfőn és kedden nincs foglalkozás.

— Te tökfikó! Hát még azt sem tudod? — szólt káplárja, Buzás. — Nem Karnyevál, hanem Karnevál.

— Jó, hát legyen Karnevál, jelentem aláasan; de azért még mindig nem tudom, hogy azt sütik-e vagy főzik?

— Sem nem sütik, sem nem főzik, hanem temetik Karnevál herceg ő fenségét, te számár!

— Hát akkor paradés ruholás lesz zenével a temetésre? — örvendezik a puccer amott a sarokban.

— Ökör! Nem megmondtam, hogy az nem ember-temetés. A farsangot temetik el.

— Vagy úgy? — No hát hadd csak temessék! Uri bolondság. Majd megnézzük.

— Aptretten! Mars! Holnap reggel zimmervizit! Adok én nektek Karnevál herceget! — szól a gyergyói székely káplár, ki sehogy sem szeretete, ha a bakák az ő tudományát sokszor próbára téve, vele néha vitakozni is mertek. Így

s ehhez hasonlóan folyt minden századnál a székely bakák beszélgetése.

Nem tudom, most folynak-e a katonák közt ily kötekedések, de akkor az első század, mely rendszeresen meretelés alatt a zene után haladt, lelicsinyelte az utána következőket és jaj volt kivált a legutolsó századnak. Ennek legényeit egyenesen vízfordóknak, hátul kullogóknak csufolták a bakák. Ezzel azt akarván jelezni, hogy az első század azért megy elől, mert azt az Isten is a zene után teremtette. A századparancsnok nagy tekintélynek örvendett katonái előtt: jó ember lévén, szerette is azokat. Azonban szerette retentő módon a kalandot is. Sőt ezt megkívánta katonáitól is, s némelyiken, ha fülébe jutott — jóízűen mulatott is.

Ez alkalommal is berendelte altisztjét a század irodába és parancsba adta, hogy a Carneval alatt, ha valamelyiknek nem sikerült bolondos kalandja akad — kihallgatáson azt neki jelenteni kell.

— Megértették?

— Igen, kapitány ur!

— No hát úgy legyen. Mehetnek.

Az első század Buzás nevű káplárja paradéba vágta magát. Egyetlen jóbarátja Botos volt. Szakaszevezető a tizenhatnál. Hozzá ment, hogy aztán együtt menjenek kalandra.

— Szervusz, te vízfordó tizenhatos! Hát még mindig nem állsz glédában? — szólt. Azt akarván ezzel jelezni, hogy barátja még nem kész az utcai sétára. Egyszersmind azt is előadta, hogy századosa milyen parancsot adott az altiszteknek.

— No, jó, majd meglássuk. Van elég sok szép talján lány Triesztben. Akad vajegy nekünk is. Karneválkor úgy is szabad minden bolondság. Mi is megpróbáljuk — szólt Botos. Miután agyuszterungjával teljesen rendbe jött — a két bajtára sétára indult.

Mikor az óriási tumultusba bele vegyültek, szemük szájuk elállt a nagy csodálkozástól. A széles főutcán hol hármas, hol négyes sorban, egymás mellett kocsi-kocsit ért. Ember legyen,

aki leirhatná a kocsikban ülő maszkok száz, meg százféle változatait. Egy nagy stráfkocsin cirkuszi bohócok. Egyik akkora papírmásé fejfel, mint egy huszonöt literes sörös hordó. Kicsiny alak. Másik rövid karokkal s mikor nyújtani kezdte karját — fölért az első emeletig. Társaik mind bohóe jelmezben. Másik szekéren egy malacbanda papírból készült körtökkel, a flügelhorn-tól föl egész a helikonig. Éktelen lármával vonult odább. Uri fogatekon szebbnél-szebb dominók: spanyol grand, spanyol toreador, picador. Elszázi menyecskék. Nagy elszázi máslikkal. Odább száz változatai a más és más álarcos maszkoknak. Mindezt leírni nem, csak látni lehet.

Két hösünk a járdán csak erőfeszítéssel tudott előre jutni. A nagy tolongás aztán fellökte őket egy fényes gyógyszerár második lépcsőjére. Innen bámulták a tömeget, amely folyton hőmpölyögve vonult el szemük előtt. Elhatározásuk is az volt, hogy itt „rasztot“ tartanak. Az uttest olyan hangos volt, hogy egymás szavát is alig értették.

— Signore, signore! — szólt valaki Buzás vállát érintve. Egy erős bizásuak indult tizenyole évesnek tetsző olajbarna arcu fiatalember erős gesztusokkal integetett, hogy hát jöjjenek beljebb és gyors talján nyelvén magyarázta, jelekkel integette szándékát.

— Azt akarja a talján, hogy mi is dobáljuk a cukorkákat, meg ami ott azokban a nagy zsákokban van — a szép maszkokra. Nézd, három zsákkal van. Ugy látszik minden napra egy. Hisz ezek bolondok. Ennyi cukrot az utcára eldobni — szólt Botos, a zugsführer.

— No hát akkor megpróbáljuk mink is — szólt barátja. S ezzel beljebb húzódván, megkezdődött a — cukorka-rakétázás. Bizonyára gazdag gyógyszerész lehetett, ki ennyit képes e bolondságra áldozni.

Szorosan a járda mellett uri fogat jön. Minden lépés után megáll. Bakkján XV. Lajos korabeli kocsis, ugyanilyen inas. Hajporozott fehér parókával. Hátul a diszes fogaton két fekete dominó. Arcukon fekete selyem álarc tenyérnyi csipkelógóval a végén. Bájös hölgyek lehetnek,

könnyelműséggel a legtöbbet mulasztottunk. Még az elemi feltételei is hiányoznak gazdasági és kulturális haladásunknak! Nemde az ipar, mezőgazdaság, kereskedelem, pénzügy, kultúra fejlődésének legelemibb feltétele a vasút. És imé vasut tekintetében Erdély, Bánát, Máramaros-, Körös- és Szamosvidék összes megyéi közül legrosszabbul áll a mi megyénk. A Székelyföld szívének egyetlen székely megyével közvetlen vasuti összeköttetése nincsen. Városunk --- a székelység ősrégi anyavárosa --- a forgalomból kiesett, elmaradt Erdély szép és fejlődő városai mellett. Mezőgazdaságunk szegényes. Iparunk, kereskedelmünk élénk --- de csekély. Megfelelő vasuti hálózat nélkül nagyobb fejlődése nem is várható. Pénzünk kevés. Iskoláink nem felelnek meg a gazdasági fejlődés követelményeinek. A ránk rótt feladatok tehát nagyok és számosak.

Azonban bármily nagyok is e feladatok és az előttünk feltornyosuló nehézségek, azok elől gyáván kitérni többé nem szabad. Végre-valahára vállalnunk kell e feladatokat. Vállalni is akarjuk. Miadent megfontolva és mérlegelve kimondjuk, hogy itt keleten először is olyan virágzó mezőgazdaságot akarunk, aminőre a nyugati államok adtak példát. Másodszor általános iparszeretetet, --- védelmet, --- fejlesztést, --- iparteremtést és erőteljes ipari kivitelt akarunk, idők múltán gyárak és műhelyek százainak születését, amelyek ne csak 1000-eknek, hanem 10-100,000-eknek adjanak jó módot és becsületes megélhetést. Harmadszor erőteljes kereskedelmet, ehhez és egész gazdasági életünk fellendítéséhez vasutat akarunk: Székelyudvarhelytől Csikszeredáig, Parajdtól Ágostonfalváig, hogy belekapcsolódhassunk az országos forgalomba. Azokból a testvéreinkből, akiknek szegényes és elaprózott földünk nem bír munkát és tisztességes megélhetést adni a akikre így a vándorbot vár, erős ipari, kereskedelmi, stb. munkástáborot akarunk téborozni. Olyan munkástáborot, amely szívvél-lélekkel a miénk, amely megkapja megérdemelt bérét, nem érzi magát kiskapmányoltnak. Demokráciát, testvériséget óhajtunk minden vonalon, hogy összefogott erővel dolgozhassunk a székely kultúra építésén. Iskoláinkat át akarjuk alakítani a gyakorlati

mint kecses alakjuk után barátaink megítélték. Éppen abban a percben, midőn a gyógyszerészár asztalján a kocsi megállt, a két dominó feléjük nézett. Buzás nagy hirtelen egy telemarok apró cukrot szórt arcukba. Így látta ezt másoktól is. De a másik percben már megbánta. Megijedt, hátha valami baj származik belőle. Zavarát a nyulánkabb dominó hamar észrevette. Fejével olyan jelet intett, mintha követésre hívná fel őket. Nosza rajta, egyéb sem kellett. Itt a kaland... Utána...

Így járták be a hosszú utakat. Majdnem két órát mentek, folyton a kocsi nyomában, amennyire csak lehetett. A bájos dominóknak is tetszett a játék --- két hősnőket folyton csalogatták. Mikor a tumultusból kiért a kocsi, azután is csak lépést tartott. Bakáink azt gondolhatták, hogy éreztük van így. S joggal is. A csalogatás tovább tartott. Messze messze az öböl mélyebb nyulványán, túl a hajó-arsenál fölött állt meg a kocsi. Gyönyörűen szép normann-stilben épült villa kapuja előtt. Itt a két dominó lezárt. Keszesen integtek vissza... Ah, mi boldogság...

Mánap reggel a kaszárnyában az első század vités századosa riportot tart. Hosszu sorban állnak kihallgatásra a legények. Buzás káplár a balszárnyon mosolyogva néz kapitánya szemébe.

--- No, káplár! történt valami kalandféle a tegnapi nap folyamán?

--- Kapitány urnak alássan jelentem, igenis történt --- azólt. S elbeszélte az egész kalandot. Mikor a kocsinak a villa elé érkezéséig ért Buzás, a százados nagy érdeklődéssel sürgetve kérde tőle:

--- Hát aztán, hát astán, mi történt?

--- Jelentem alássan a kapitány urnak --- nem történt semmi.

--- Hát mért nem? --- izgul a kapitány.

--- Azért, mert mikor a kapuba érkestem, a nyulánkabb --- s talán szebbik dominó visszafordult... s fűgét mutatott...

Mánap a tisztikaszinó hangos volt a nevetéstől.

Sárosy Károly.

élet és a gazdasági fejlődés követelményeinek megfelelően. Mezőgazdasági, ipari kereskedelmi, pénzügyi szakiskolákat, tanfolyamokat, minden iskolánkba a gazdasági oktatást, középiskoláinkba a szociális nevelés bevezetését akarjuk, ilyen irányú felnőttoktatást és továbbképzést akarunk. Célnak az eddigieknél erőteljesebb, hatásosabb népnevelési és népművelési akció megindítása. E célnak megfelelően kívánjuk szervezni a tudományt, művészetet, sajtót és irodalmat. Őrizni akarjuk a fertészetlen, tiszta vért és a keresztény erkölcsöket. Széleskörű érdekvédelmet akarunk nyújtani tagjainknak minden téren, munkát és vele tisztességes megélhetést a rászorulóknak. Végül pénzügyi szervezetséget, egy erős pénzügyi szervezetet akarunk, amely erőteljesen segítségünkre jöjjön programunk megvalósításában, amely tud is és akar is pénzt összehozni vállalkozásainkhoz --- a saját és mindnyájunk hasznára.

Ezek röviden programunk főbb pontjai. Tudatában vagyunk, hogy programunk megvalósítására hatalmas szellemi felkészültség, a lehető legmodernebb, egységes gazdasági, kulturális, társadalmi szervezkedés szükséges. Azért programunk megvalósítására a megyei Földmives Szövetség mellé meg akarjuk szervezni az Iparos Szövetséget, Kereskedő Szövetséget, Munkás Szövetséget, Tanügyi és Népművelési Szövetséget, Tudományos, Erkölcsi és Művészeti Szövetséget, Sajtó, Történelmi és Irodalmi Szövetséget, végül mindezek támogatására a Pénzügyi Szövetséget. És e kisebb szövetségeket egy nagyobb szövetségben --- a Keresztény Társadalmi Szövetségben --- egyesítjük. Jobban mondva: azokat már előre a Keresztény Társadalmi Szövetség keretein belül szervezzük. Mert gazdaságilag, kulturailag úgy akarjuk megszervezni társadalmunkat, mint ahogy fel van építve az emberi szervezet, ahol minden szerv alkatra és munkakörre különbözik ugyan a többitől, de azért mégis legteljesebb az összhang és együttműködés. Csak így tudunk gátat vetni az osztályharagnak, osztálygyűlöletnek.

Meglévő egyesületeinknek testvéri támogatást ígérünk. Viszont tőlük is testvéri támogatást kérünk. Esztelenség volna egymásra féltékenykednünk. Hiszen oly hatalmasok a feladatalnk, hogy ha tízszer annyi és tízszer oly erős egyesületeink volnának, mint a meglévők, akkor is bőven jutna munka mindegyiknek!

Testvérek! Ime, Keresztény Társadalmi Szövetség címén egy oly nagyszerű szervezettel lépünk elétek, amely ma egész Erdélyben egyedülálló, ragyogó példája a helyes, a modern gazdasági, társadalmi, kulturális testvéri szervezkedésnek. Fialatok és öregek, nők és férfiak, jöjjetek mindannyian e Szövetségbe, mert aki távolmarad tőle, szegényre válik és kára lesz belőle. Testvéri kérés szóval hívják és várják e szervezetbe az egész megye felnőtt lakosságát az alulírt iskolai igazgatók, tanárok, tanítók, az összes (11) városi iparostársulatok elnökei, a megyei Földmives Szövetség, a városi Gazdakör, Földmives Társulat, Kereskedő Társulat elnökei, iparosok, kereskedők, földmivesek, orvosok, munkások, róm. kath., ref., unit., gör. kath., evang. papek, stb. stb. mint a Keresztény Társadalmi Szövetség ideiglenes vezetői, szervezői:

Adriányi Géza, Balási Mihály, Balázs Lajos, Balási Jenő, Balássy Dénes, Bardócs N., Bartók István, Benedek Géza, Biró Lajos, Biró Sándor, Bekér András, Bekér Miklós, Dr. Beresnyay Pál, Bölöni Vilmos, Cséfalvay Sándor, Csiki Albert, Csiki Péter, id. Déssy István, Déssy Balázs, Dr. Debes Ferenc, Dr. Elekcs Dénes, Erdős János, Farnos Rensó, Fasakas Gáspár, Fernengel Gyula, Forró Géza, Frölich Ottó, Haas Rudolf, Dr. Hartwig István, Horváth József, Hartmajer Rudolf, Horváth András, Hegyi Pál, Gál Imre, Gál Sándor, Gellért Lajos, Gergely János, Dr. Germán Miklós, György Viktor, Ilyés István, Imre János, Jaklovsky Dénes, Jakó Albert, Katona Imre, Katona István, Kafka Sergius, id. Kassay Dénes, Dr. Kassay István, Kállay Sándor, Kálnoky István, Kádbécs József, Kovács Lajos, Kristófi István, Kovács Ferenc, Maráth József, Márk Albert, Márk Ferenc, Márton Dénes, Nagy János, Nagy Sámuel, Németh Gellért, Orbán Cirill, Dr. Orbán Demokos, Paál Lajos, Pakot Aron, Pál István, Pál János, Pap László, Papp Dezső, ifj. Péter József, id. Péter József, Pilléh Lajos, Rájk József, ifj. Rájk József, Rendi Péter, Rész János, Sándor János, Sándor Pál, Sándor

Vitális, Sárosy Károly, Schuller Rudolf, Z. Sebesi József, Simó János, Simon József, Spanyol Pál, Szász József, Szabó Antal, Szabó József (szabó), Szabó Ödön, Szabó György, Szeles Miklós, Székely Lajos, Székely Ferenc, Székely Sándor, Tamás Albert, Tamás Lajos, Tompa László, Varró Elek, Veress Dónát, Vákár Vilmos, Ürmösi József, Zakariás Ferenc.

Megalakították a Ipartestületet.

Ismételt próbálkozások, az eszmének többszöri feléledése, majd elhalása után, a kényszerítő szükségérzet hatása alatt, végre e város iparos polgársága is elhatározta ipartestületbe tömörülését. Az es irányban tartott közgyűlést Körtvélyfáy József városi tanácsos felhívása előzte meg, aki f. hó 25-ikén, kedden délutánra az iparosokat a színhásterembe hívta össze. Ő volt az, aki megelőzőleg az iparosság kérésével kapcsolatosan a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához is behatóan indokolt pártoló felterjesztést intézett, a megalakuláshoz a hozzájárulást kieszközölte.

A közgyűlésen Rájk József, az ipartársulati elnökök legidősebbje elnökölt, aki a közgyűlés célját ismertette, a megjelenteket a tárgy alapos megfontolására és megvitatására buzdítván, intézkedett az elkészített alapszabálytervezet bemutatásáról. Ehhez bevezetésül Körtvélyfáy tanácsos szólt fel, ismertette az ügyben tett eddigi lépéseket s azokat az intenciókat, amelyek őt ebben, az összes iparosság javára válandó, akció megindításban vezérelték. Felolvasta a kamara engedélyező válasziratát, melyben az, a felterjesztésben feltárt helyzet és nyomtatékos indokok hatása alatt, az ipartestület megalakítását határozottan a helybeli iparosság létkérdésének minősíti.

Az alapszabályok letárgyalása előtt még Vizy Flóris kért szót, aki, saját kijelentése szerint, az összeségből egyedül ellenzi a testület alakulását. Felszólalását a mesze multon kezdett visszajáratással próbálta indokolni s kijelentette, hogy az iparosság tervét károsnak itéli. Szavai azonban mind sürűbben találkozával türelmetlen közbekiáltásokkal s a szólásra megállapított idő is letelevén, beszédét abbahagyta, illetve el is távozott, miután tiltakozását ismételtelen kijelentette s annak jegyzőkönyvbe vételét is kívánta. Esután az alapszabályok letárgyalása elég simán, további nehézségek nélkül történhetett meg. El is fogadták azt az előterjesztett javaslat szerint, mely nagyjából a brassói mintára készült. Hosszabb megvitatás alá csak az a kérdés került, hogy a testületnek képesítéshez nem kötött, csak iparigazolvánnyal rendelkező polgárok és kereskedők is tagjai lehessenek-e vagy ne. Végre Kassay István dr. indítványára, a tágabb körű értelmezést fogadták el, vagyis, hogy az említettek is lehetnek tagok. A tagsági díjról úgy határoztak, hogy annak fix összegét most, a pénzérték nagy változásaira való tekintettel, nem állapítják meg az alapszabályokban, hanem évről-évre a közgyűlés határozza meg.

Az elfogadott alapszabályokat hivatalos uton az illetékes felsőbb fórumok jóváhagyása alá terjesztik fel. Ha a jóváhagyás meglesz, a vezetőséget hamarosan meg fogják alakítani s végre városunkban is megkezdheti működését az ipartestület.

Kicsit sok a jóból.

Amint a „Székely Közélet“ már egy ízben szóvá tette, városunkban egymást érik a műsoros estélyek. Hát ebben nincs semmi kivetni való. Nem is ez ellen akarunk felszólalni. De rá akarunk mutatni egy tünetre, amely el nem választható összefüggésben áll a műsoros estélyekkel és gondolkodóba ejtheti mindazokat, akik az ifjúság nevelésével foglalkoznak.

Városunk egyik külső utcájában --- a nevet nem szükséges megemlítenünk, --- összeálltak kis lányok, akik még nem nőttek ki az elemi iskola padjaiból s a felnőttek példáját hiven követve: műsoros délutánt rendeztek. Helyiségül egy alacsony kis szoba szolgált, egyik felében a szinpad, másikban a nézők voltak. A szereplők énekeltek, táncoltak, szavaltak; előadtak magánjelenetet, egy felvonásos falusi életképet és egy kis szindarabot. A nézők végig ülték a kemény deszkából rögtönzött padokat, hallgatták az előadást, néha néha rögtönzött közbeszólásokkal keltettek álta-

lános derűtséget, s — ez hogy maradhatott volna el — megfizették a belépő díjat. A vállalkozó szellemű szereplők aztán „szövetkezeti alapon” megosztották a néhány leire rugó nyereségen.

Hát vádoljanak meg azzal, hogy nincs érzékem az ilyesmik iránt, mondják rólam azt, hogy ési felfogásnak hódoló iskolamester módjára bírálok el a mai korbéli gyermekek lelkének spon-tán megnyilatkozását, de én mégis azt a nézetet vallom, hogy a liliputlak műsoros délutánja nem egészséges tünet. Jobb volna, ha a szereplők vállalkozó szelleme és tettvégya hasznosabb irányu tevékenységekben nyilvánulna meg. Egyszerűbb szavakkal szólván, jobb volna, ha a művész csemeték abban vetélkednének, ki tudja jobban a kis ká-tét, melyikük tudja hibátlanul a kis egyszeregyet, ki nem ejt közülük hibát, ha magyarul ír, avagy olvas és ki a legjáratasabb a legszűkebb hazának, Udvarhelymegyének földrajzában. Mert hát nem is olyan régen még ezek voltak a próbakövei az iskolás gyermekek igazi tudásának, rátermettségé-nek. És bocsássanak meg azok, akik más véle-ményen vannak, de én szerettem volna a minia-túr színjátékszövetkezet tagjait kikérdezni az elemi iskolák tárgyaiból.

De aztán jobb gondolatra jöttem. Beláttam, hogy ők nem hibásak. Hibásak egyesegyedül az iskolák, amelyek egy része, — kénytelen vagyok kiírni bár nehezen jó ki a pennámból, — mostoha ridegséggel zárja be a gyerekek előtt kapuit a tanév elején is, a végén is, no meg egyszer-kétszer a közepén is.

Legfőbb ideje volna ezen a téren tenni valamit, hogy az iskolák végre hivatásuknak megfelelően az iskolai év egész tartama alatt taníthassák s föl is nevelhessék a gondjaikra bi-zott ifjúságot. Akkor aztán nem fog gyermekeink egy része a hosszas tétlenségtől ellustulni, más része meg álutakra tévedni csak azért, mert cselekedni, érvényesülni akar.

Jaklovsky Dénes.

HIREK.

Január 29.

Kinevezések. Dénes Samu volt állatorvost az udvarhelyi járásba a magyar uralom alatt vi-selt rangban ismét állatorvossá nevezték ki. Nagy Zsuzsát pedig Farkaslakára postamesterré.

A város 1921 évi költségvetését a számvevőség, illetve tanács összeállította és letár-gyalta. A mérleg 666.562 lei 18 bani fedezettel szemben 640.111 lei 39 bani szükségletet tüntet fel, a maradvány ilyenformán 26.450 lei 79 bani lesz. Mindehhez 160.000 lei összegnyi, százalék-ban, összesen: 160%-nyi pótdadó kivetése mutat-koztott szükségesnek. A költségvetés végén az egyes alapok múlt évi bevételei és kiadásai van-nak szembeállítva. Ezek végeredményeképpen a tenyészállatalapban 20563 lei 20 bani, a Mária Valéria-alapban 6995 lei 09 bani, a gazdasági munkássegély-alapban 7286 lei 67 bani, a köz-e-gészségi alapban 56 lei 18 bani (1), a kövezet-alapban 74.782 lei 70 bani, a közmunka-alapban 22.796 lei 84 bani, az építkezési és szabályozási alapban 12.267 lei 40 bani maradvány mutatko-zik. E három utóbbi alap állása annyiban kö-zérdekű fontosságú, hogy ezek feleslegéből tervezik a város alaposan tönkrement közevetének rendbe-hozatalát. Persze, ez egyszerre a mai viszonyok közt meg nem valósítható, oly óriási költségbe kerülne. Egyelőre tehát csak az alsó Kossuth-utcának kockakövel való burkolásáról van szó. A többi utcák gödreit ideiglenesen kavicsal fogják eltüntetni. E munkálatok fentartására a város kül-lön utkaparót fog alkalmazni.

A Vármegyei Gazdasági Egyesület február 28-án ez évben is megtartja Székelyke-reszturon díjazással egybekötött bikakiállítását és vásárját, melyre már most felhívjuk ugy a te-nyésztők, mint a községek figyelmét. Bővebb is-mertetést a kibocsátandó hirdetés ad.

A református egyház folyó hó 23-iki vallásos estélye megint igen szépen sikerült. Bölöni Vilmos és Veres Erzsébet mélyen átértett, lelkes szavalata nagy hatást keltett, ugyszintén Lőrincz Teréz ügyes éneke is, melyet zongorán Frank Aranka, helyes játékkal kísért. Az estély főpontja Kolumbán Lajos felolvasása volt, mely a munkáról szólott, s annak költői lendületű és magvas eszmékkel bővelkedő dicsőítése volt. Sze-rinte, a háborút követő zavaros állapotokból, er-kölesi leromlásból egyedül a munka megbecsü-lése, annak ideális gyakorlása vezethet ki. A nagyhatású előadást a közönség tetszéssel hall-gatta és lelkesen megtapsolta.

A városi vízvezeték és csatornázás ügyét a városi tanács ujabban részvénytársasági alapon tervezi megoldani. Ennek előkészítése ér-dekében informálódást próbálnak szerezni Német-országban, honnan jutányos áru csövek beszerzését remélik, illetve erre kilátás van. Ha a végle-ges és kedvező válasz megjön, az akciót teljes erővel megkezdik, hogy a városnak e régi hiányát végre megszüntessék.

A „Székely Művész”, ez a rövid fennál-lása alatt is már népszerűvé vált, ügyes kis szak-ujság, mely a 2 év óta szünetelő „Művészeti Közlöny” pótlása céljából indult volt meg, janu-ártól kezdve megszűnt, illetve helyet adott a most már ismét megjelenő fenti című régebbi társának. A valóságban annyi történt, hogy a két lap egy-beolvadt, új jeles munkatársi erővel bővült, s ezentul az Erdélyrészi Művészegylet kiadásában, mint annak hivatalos lapja, jelenik meg. A szer-kesztés tulajdonképpeni munkáját azonban továbbra is Gál Imre végzi, kinek hozzáértése, páratlan ügybuzgalma bizosítékot nyújt a lap tartalmas-sága, színvonalának további emelkedése iránt.

ÉLŐ KARÓ.

Mint a tavaly ilyen tájba;
Olcsóbbá lett a marha
S mégis felment a hús ára.

Igy hát most az asztalra,
Feleségem keseredten
Csak a passulyt kavarja.

Pedig passulyt annyit ettem,
Hogy azóta egészen
Fuszulyka karóvá lettem,

— Ha így megy még megérem:
Jó sem leszek semmi másra
— Mint tavaszkor a réten

Karónak a fuszulykásba! . . . Farczádi.

A városi sétatér helyreállítására és fen-tartására a f. évre 10,000 leit vettek fel a költ-ségvetésbe. Ugyancsak a város maga gondoskodik ezentul a koreszolyapálya fentartásáról is, a mely, mint értesülünk, 1—2 napon belül meguyilik.

Malcher Rezső f. hó 22-ikén, szombaton este megtartott koncertjének gyérszámú közönsége kedves és sokáig emlékezetes műveléssel gaz-dagodott. A művész, aki szász származású, de anyja révén magyar vér is foly ereiben, s skit valamikor még a volt monarchiával jóviszonyban levő Károly király udvari muzsikuskává is kine-vezett, a hegedűvonót ritka könnyűséggel, biz-tonsággal és melegséggel kezeli. A Bruch G. moll Concertjében inkább csak technikai kész-sége vált nyilvánvalóvá, de már Sshubert Ave Máriaját, s különösen Sarasate Cigánybrándját lélekkel teljesen is tolmácsolta. Visszaemlékeztünk itt a tüneményes Vecseyre, kitől ez utóbbi szá-mot még hallottuk, s bizony aligha maradt el tőle sokkal a mostani vendégművész: mintha itt magyar vére is valóban megszólalt volna. A programra kitűzött számokat, a közönség lelkes tapsai folytán még néhány kisebb zeneművel is meg kellett pótolnia. A kíséretet Fleischer Gusztáv nagy zenei tudással és diszkrét intel-ligenciával látta el.

A Szabad Lyceum f. hó 30-ikára terve-zett előadása közbejött akadályok miatt nem tartható meg. A Polgári Önképzőkör által kikül-dött rendező bizottság megteszi a lépéseket a miniszteri engedély megszerzése ügyében; ennek megnyerése után a polgárságunk ismeretszerzése és szórakozása céljából pótolhatatlan előadásokat újból szervezni fogja.

Az űrlési illeték szedése a városi tanács által legutóbb közzétett hirdetés szerint, fe-b-ruár hó 1-én, kedden megkezdődik. Az illeték mázsánként 25 lei.

Nemzetközi polgári gyorsvonat indult az egyes országok kormányai között történt meg-állapodás alapján Bécs-Budapest-Bukarest között. Ezzel kapcsolatban a CFR. igazgatósága egy Nagyvárad—Tövis között közlekedő gyorsvonat forgalombahelyezését is elhatározta. E gyorsvonat hetenként háromszor közlekednék és pedig: Nagy-váradról indul Tövisre hétfőn, csütörtökön és szombaton. Tövisről az ellenvonat indul hétfőn, szerdán és pénteken. A vonatok úgy menetkor, mint jövetkor közvetlen esatlakozást nyernek a nemzetközi gyorsal. Menetrendjük is ennek megfelelően van megállapítva. Nagyváradról indul déliben 2 óra 9 perckor, Kolozsvárt van 6 óra 17 perckor, Tövisre érkezik 9 óra 12 perckor. — A nemzetközi gyors pedig 9:31-kor indul tovább Bukarest felé. Tövisről Nagyvárad felé 8:20 kor indul, míg a nemzetközi gyors 7:36-kor érkezik Tövisre s így össze-vissza csak 46 percet kell a Kolozsvár, illetve Nagyvárad felé menni aka-róknak várniok. A gyors Kolozsvárra 11:17-kor érkezik, Nagyváradon van délután 3:50-kor. A Nagyvárad s Tövis között közlekedő ujonnan be-állított gyorsvonat közvetlen csatlakozást nyer a Szatmár s Nagyvárad között közlekedő személy-vonattal is. Érgekelei fogja a közönséget a kötött megállapodás ama rendelkezése, mely szerint egy közvetlen kocsis jár ez ujonnan forgalomba helyezett gyorsvonattal Nagyvárad és Bukarest között, melyet Tövisen kapcselnak át a nemzet-közi gyorsvonathoz.

A Germán leukat, (Banca Generala jel-zésűket) egyes lapok híradása szerint, a pénzügy-miniszter rendeletére kivonják a forgalomból. A bevonás határideje a február 1 és március 1 közötti idő. Amennyiben ez valóban hivatalosan is el fog rendeltetni, a gazdák különösen ügyel-jenek, illetve tagjaikat a gazdakörök is figyel-meztessék a határidőre, nehogy az esetleges ké-sedelmek miatt uiabb zavarok legyenek, egyesek kárt szenvedjenek.

Nagylelkű hagyomány. Ösv. Fülöp Áron-nának a helybeli ref. kollegium részére juttatott tekintélyes alapítói adománya után, legutóbb a szé-kelykereszturi unitárius főgimnázium gyarapodott tetemes értékű vagyonnal. Ösv. Raffay Domo-kosné Bereczky Péli, aki, mint utólag részvétellel értesültünk, a múlt év végén Székelykereszturon elhalt, ingatlan vagyonát az ottani unitárius fő-gimnáziumnak hagyta. A hagyomány értéke, amint halljuk, mintegy 150—200 ezer leire becsülhető.

Az Oltár-egyesület csütörtöki műsoros estélye fényesen sikerült. Ami a program össze-állítását illeti: az a rendezőség finom izlését, mindenre kiterjedő figyelmét és tapintatát dicséri. A férfikar három számmal szerepelt s olyan fer-mát kölcsönzött az est programjának, olyan ha-tást mutatott, mint egy diszes ráma egy értékes képnél: a férfikar első és utolsó száma között ő saját maga is e diszes képre kívánczolt „Maria sine macula concepta” remek előadásával. Péter József igen jól szavalt. Tamás Mártha művészi készültséggel egy Mendelssohn és Chopin dara-bot játszott zongorán, melyet a műértő közönség hálás tetszéssel fogadott. Fröhlich Ottó interná-tusi igazgató felolvasásában markáns vonásokkal festette meg a világháború nyomán keletkezett bizonytalan alapokon álló társadalmi életet és annak helyes irányára mutatott rá. Rákóczy László hegedűjátéka szép volt. Dr. Pál Gyul-láné, Szarka Mariska zongora kísérete mellett, iskolásott hanggal, bájosan énekelt. „Vízáradás” és „Bölesódal” c. énekét még egy harmadikkal is meg kellett toldania. Solyossy Lóla egy bájos meséjű, érzelmes monológot kedvesen adott elő. Kár, hogy a karzat lármája rontotta a ha-tást. Zsufolt terem, magas nivóju műsor: ez a karaktere az estélynek. Az izléstelenséget azon-ban valami uton-módon ki kellene zárni a kö-zönség köréből is. Mint már említettük, igazán nagyon kívánatos volna, ha az anyák kis gyer-

meket otthon hagynak. No és a karzat. Az meg egyenesen botrányosan viselkedett. Nem tételezzük fel, hogy diákok voltak. —y.

Hatvan évvel ezelőtt, 1861 ben alakították meg Kolozsváron Erdély első nyomdász-egyletét, melyből a későbbi erőteljes nyomdász-szervezet fejlődött ki. Az egyesület főcélja és teendője kezdetben segélyezés volt: a beteg, vagy állás nélküli pályatársak segélyezése, elhalálozás esetén, a tagok, régi szokás szerint: *kardosan* való eltemetése. A „Typograph”, az erdélyi és bánáti nyomdászág hivatalos közlönye, a nevezetes évforduló alkalmából megemlékezik a megalapozás és kezdet körülményeiről, s az uttörők, az elsők tisztelt nevei közt említi *Besek* Dánielt, nyomdánk tulajdonképpeni megalapítóját is. Kolozsvárról idekerülve ő alapította meg s emelte a fellendülés elé magas fokára Udvarhely első nyomdáját, melyet később fia vezetett és fejlesztett tovább. Időközben a 60 éves nyomdászszervezet is országos jelentőségűvé fejlődött, különösen, hogy 1885-ben elhatározták a vidéki egyesületek egyesítését. Az utóbbi évek tragikus történelmi fordulatai után az elszakadt részek nyomdai munkássága öntudatosan halad a maga eszméivel, a maga útján tovább. Említett című szaklapjuk a „hosszu és küzdelmes multra” fokozott lelkesedéssel, s a jövő iránti bizalommal tekint vissza. Mi sem állhattuk meg, hogy az évfordulónál egy pillanatra meg ne állapodjunk, s az elsők, az uttörők érdeméről röviden, tisztelettel meg ne emlékezzünk. —a—ó.

Hirdetmény. Észrevehető, hogy sok egyén meg nem engedett módon, akár a német hadsereg által visszamaradt raktárakból, akár a Magyarország területéről a román hadsereg által való megszállása alkalmával jelentékeny távbeszélő készülékeket és több posta és távirtdarabot tulajdonítottak el, amelyeket eladásra kívánnak. Amennyiben a magyar területbeli készülékek a posta igazgatóságok saját szabványát képezik és sem a multban, sem a jövőben nem lehetnek a szabad kereskedelemnek tárgyává, továbbá a német hadsereg kivonulása alkalmával a kormány rendelete szerint az akkor hátramaradt összes posta, távbeszélő és távirtdarabok átmennek az állam tulajdonába s mindenik magánfél, kinek birtokában voltak ilyen készülékek és anyagok, köteles volt ezeket átadni a posta igazgatóságnak. Tudomására hozatik a közönségnek és kereskedőknek, hogyha netalán ily nemű anyagai és készülékei még birtokában volnának, azokat az illetékes postahivataloknak beszolgáltatni sziveskedjenek, továbbá felkéretnek, hogy jövőben tartózkodjanak a fenti természetű anyagok vásárlásától, mert a Postaigazgatóság minden egyes alkalommal, amikor valamely magánfél saját anyaga és készülékei használata mellett fog kérni távbeszélő bekapcsolást, köteles lesz az illető előfizető ezen anyagok beszerzését kellően igazolni. Ami a magyar rendszerű gépeket illeti, mivel saját szabványról van szó, ezek az állam egyik monopoli tárgyait képezik és ennek megállapítása esetén elfognak koboztatni, azok kivételével, amelyek ezután lesznek beszerelve a behozatalnál láttamozott számlával, mely igazolásul fog szolgálni. Más rendszerű készülékeknél igazolandó a behozatalnál láttamozott számlákkal, hogy ezek 1918. év november hó 13. után lettek beszerelve. *Posta és távirtdarab Vezér-Igazgatóság.*

A helybéli Polgári Önképzőkör negyedik üléséről semmi tekintetben sem marad el az előzők mögött. A közönségnek mindvégig kellemes szórakozást nyújtott a változatos műsor. Kónya Jancsi nyitánya után ifj. Felméri József sok igyekezettel szavalta Vörösmarty „Vén cigány”-át. Albert Annuska két kedves dalával sok tetszést és tapsot aratott. Herczegh Lajos és Fekete Lajos nagyon ügyesen adtak elő egy víg dialógot; Komócsy Józsefnek „Kandalló mellett” c. hangulatos költeményét ifj. Rájk József szavalta igen ügyesen Kónya Jancsi zenekíséretével. A műsort a „Zsidó a bíró előtt” c. jelenet zárta be, melyben Kerestély Gyula, Bodrogi Balázs és Looz Ernő mulatságos alakításokat nyújtottak és jó hangulatot csináltak a műsort követő tánchoz. Nem ártana azonban a darabok megválasztásánál a jó izlés követelményeit is mindig szem előtt tartani. Az ügyes rendezés a Felméri Rózeika, Tamás Mancsi, Looz Ernő és Sterich Gyula érdeme.

Lapunk f. évi 3. száma kinek van meg? Ha arra nincs szüksége, kérjük, sziveskedjék kiadói hivatalunkhoz alkalmilag beadni vagy beküldeni.

x Ügyvédi hír. Dr. Kálmán József, az udvarhelyi törvényszék volt bírása, dr. Váro Géza ügyvéddel társulván, ügyvédi irodáját Árpád-utca 6. szám alatt megnyitotta.

Nyilvános nyugtázás. A „Lelenc”-nek a székelykereszturi műkedvelők által január 8-ikán rendezett előadásán felülfizettek: Zirnea Livius 80 lei, Sándor Albert 40 lei, Schuller Gyula 24 lei, Farkas Lázár 22 lei, Gyarmathy Dezső dr., Pirtea János, Gyárfás Pál dr., Bergleiter Gusztáv 20—20 lei, Elekas Béla 11 lei, Sebesi dr. szolgabíró, Nagy Béla dr. 10—10 lei, Coştoak csendőrhadnagy 7 lei, Szántó János 4 lei, Mészáros J. és Szatmáry Dénes 1—1 lei. Fogadják ezuton is a rendező bizottság hálás köszönetét.

az „Erdélyi Merkur”, kereskedelmi, ipari és közgazdasági hetilapot eddigi tulajdonosától, S. Nagy Lászlótól a Minerva irodalmi és nyomdai műintézet r.-t. szerzette meg. Az új tulajdonos a lapot a közgazdasági élet minden ágára kiterjesztve, „Közgazdaság” címen adja ki. A lap új szerkesztője P. Székely Endre dr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj (Kolozsvár), Strada Bratianu (Király-utca) 2. szám.

az apaállatok tartásának díját a városi tanács legutóbb, a mostani viszonyok figyelembe vételével, tehenenkint 40 leiben állapította meg.

KÖZGAZDASÁG.

A Földmives Szövetség

vezetőségét felkértük, hogy a gazdaközönség érdekében ismertesse meg azokat a gyakorlati terveket, melyekkel a szövetség céljait megvalósítani törekszik. A szövetség elnöke így nyilatkozott:

A nagy horderejű gazdasági kérdések közül, melyeket a gazdaggyűlés a jövőt illetőleg programjánál kitűzött — a legelsőek azok, melyek a gyomorkérdéssel kapcsolatosak. A mult évben nem volt jó termésünk s így nemcsak a fogyasztók, de a kisgazdák is ellátatlanok. Minden erőnket megfeszítjük, hogy az inséges helyzetet segítsünk behozatallal. A prefektus ural az elnökség már folytatott megbeszélését ez irányban, s ő jó indulattal viseltetik törekvésünk iránt. Jelezte, hogy táviratilag közölték vele 30 vagon buzának utbaindítását a vármegyébe; viszont a gazdasági vetés is az E. G. E.-vel karöltve a beszerzés iránt lépéseit megtette.

A vetőmag beszerzése ügyében felhívás ment a gazdakörökhöz, hogy a szükségletet jelentsék. Megbízható, csiraképes vetőmag könnyebb beszerzése céljából kéretnek a gazdakörök elnökei, hogy a tagoknál, esetleg földesnek mutakozó tavaszi vetőmagvakat is írják össze és jelentsék be, mivel a szállítási nehézségek leküzdhetetlen volta miatt az akció úgy bonyolítható le eredményesen, ha a gazdakörök kölcsönösen egymást kisegítik. Zab, lóher, lucerna, tengeri, kender, len stb. a legnagyobb valószínűség szerint a vármegyéből biztosítható lesz. Feltétlen kívánatos, hogy a gazdakörök elnökei a lehető legsürgősebben járjanak el, mivel a tavaszi vetési munkálatoktól alig választ el 5—6 hét. Más vármegyéből beszerzendő vetőmagvak mintáit és az árajánlatokat a gazdasági irodában a gazdakörök bármikor megtekinthetik. Szükséges, hogy a gazdakörök, a náluk található vetőmagvakat mintázzák és árajánlatozzák.

Érthető nyugtalanságot keltett a gazdák között a termés összeírása folytán támadt hír, hogy a gabonaméteket rekvirálják. E tárgyban a vármegye prefektusa megnyugtató kijelentést tett. Legyenek nyugodtan, mert *gabonarekvirálás a vármegyében nem lesz.* Az összeírás statisztikai célokat szolgál, amire államérdekekből van szükség. Az őrleési adó ügyében a prefektus ur előterjesztést tett a kormányhoz. Az esetleges módosítás hatósági uton lesz közölve a közönséggel.

Nagy családok kisgazdák gyermekeinek ipari pályára való elhelyezése tárgyában a szövetség lépéseket tett, hogy Erdély nagyobb ipari gócpontjain pártfogó szervezetek jöjjenek létre, melyek a szegény sorsú kisgazdák gyermekeit a különböző ipari szakokra elhelyezzék s állandóan felügyeljük. Mihelyt a városokban létre jött a pártfogó szervezet, a szövetség ez irányban is mélyreható munkát indít.

A székely tehervonat megnyerése kérdésében a szövetség a felettes hatóságok előtt a gazdák kérését tolmácsolta. Bár hatóságaink a kisgazdák kívánalmát a legmelegebben támogatják, a kérdés oly nagy horderejű, hogy az egyszerű memorandum benyújtásával nem intézhető el. Szüksége mutatkozik egy küldöttség menesztésének, mely a kormánynál szóval is elödné e kívánalmat. Tekintettel arra, hogy a szövetségnek nincs még anyagi ereje ahhoz, hogy egy tisztességes számú küldöttséget menesszen, azok, kik a vármegye érdekében saját költségükön hajlandók lesznek az utat megtenni — jelentkezzenek a vármegye alispáni hivatalánál. A cél az, hogy a vármegye közönsége egy állandó jellegű tehervonatot kapjon, mely a szükséges behozatalt és kivittet lebonyolítsa s ezzel közgazdasági és kereskedelmi életünket a kátyuból kiemelje.

Köztudomásu, hogy az apaállatok hiánya és leromlottsága a tenyészet minőségét lassu bizonyossággal ássa alá. A további hanyatlás meggátolása céljából már felhívtuk a gazdaköröket, hogy a hiányok pótlását, esetleg a kicserélés szükségességét jelentsék be. A beszerzéssel járó költségek fedezetére a szövetségnek módjában áll némi segítyt adni. Nehány nap mulva rendelkezésünkre fog állani amaz erdélyi tenyészetek kimutatása, hol elsőrendű apaállatok beszerezhetők, amit a gazdakörökkel közölni fogunk. Felkérjük a vármegyei gazdákat, hogy eladásra kerülő apaállataikat a szövetséghez jelentsék be. Itt közölhetem, hogy Kálnoky István székelyudvarhelyi tenyésztő jelenleg egy drb 2 éves bonyhádi és 1 drb 1½ éves szimenthali apaállatot, Kis Imre sükői lakos pedig 1 drb 2 éves magyar bikát jelentett be a szövetséghez. A vásárolni óhajtó községeknek rendelkezésére állanak.

A megfelelő előkészületek megtétele után a szövetségi tagok tenyészeteinek törskönyvelése még ez év tavaszán végre lesz hajtva és ezzel a rendszeres kiválasztás munkáját felvesszük.

Gyümölcsfaoltványok bejelentésének határidejét e hó 31-ig kitöltük. A bejelentett szükséglet beszerzésére a lépéseket megtettük. Rövidesen sorra kerül ugy a gyümölcsfaenyésztés ügye, mint a Székelyudvarhelyen létesítendő árucarnok tervezetének kidolgozása és a tanács elé való terjesztése is. Ez utóbbi igen nagyfontosságú és nélkülözhetetlen intézményünk, remélhetőleg, még ez évben megvalósul. Persze egyelőre szerény keretekben. Ez évben tartandó mezőgazdasági, textilipari kiállítás terve munkában van s a legközelebbi földmives tanácsülés tárgyalni fogja. Székely nőink tehát készüljenek előre. Ennek célja lesz, hogy a jövő téli időre a legintenzívebb kereseti munkára készítsük magunkat elő s fejlett izléssel bíró székely nőink kezemunkájának te-

Az Első székelyudvarhelyi Bőrgyár Részv.-Társ.

Gyári raktárában

elsőrendű zsirosbőrök, cseres-és ültetett talpak, kivágott bocskorok, hasítások, helybéli és vidéki iparosok részére **mindennap** a délutáni órákban a legjutányosabb gyári árat ban rendelkezésre állanak.

remtsünk piacot mindenfelé. A kisgazdák, gazdakörök pedig a folyó évben minél nagyobb mértékben vegyék fel a kender és len termelését.

Tervbe vette a szövetség a helyi piacárak minden héten való közlését a vármegye összes gazdaköreivel. Folyó hó 25-én a székelyudvarhelyi piacon a busa 60, rozs , tengeri 35, zab 21—22 leiben kelt vékánkiint. Számbavehető felhosszal a zord idő miatt nem volt.

A gazdák szervezkedése megyszerte általános lelkesedést és érdeklődést keltett. Ezt a lelkes hangulatot fejezi ki az alábbi, hozzánk be- küldött, kis vers is, amely ha hivatott költők munkáival, formájában, kifejezéseiben nem is vetekedhetik, de mindenesetre talpra esetten, értelmesen fejezi ki azt a felbuzdulást, mely iróját gazdatársai megmozdulásakor áthatotta.

Földműves sászló.

*Ébredj, sötét álmaidból, földműves,
Mert kibontva vár a sászló, hát siess.
A van írva a földműves sászlóra:
Földművesek, tömörüljünk alája...
Ne hallgassunk a csábítók szavára!
Hallgassunk a szívünk dobogására.*

*Földművesek, támogassuk ügyünket;
Ne hagyjuk, hogy más támadjon bennünket.
Látjátok, az ipar hová haladott:
Siessünk, hogy mi is legyünk ugyanott.
A mellzés eleget volt a részünk,
Most ideje érdeklőnk megvédenünk.*

*Esért kell hát chevasunk kifizünk,
A talajba mélyebben be eresztjük.
Hogy felhosszuk azt az alsó réteget,
Amely eddig műveletlen létesett.
És éljük azt a magas célunkat,
Amelyért hát kibontottuk sászlónkat.*

B. földműves.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)
Censurat: G. T. Sirea.

Nyilttér.*

A „Székely-Udvarhely” 4-ik számában szö esik a virághányról. Ez mind igaz, de a mostani viszonyok között másképp minálunk lehetetlen. Aki nem hiszi, tessék megpróbálni. De mostan nem lehet, talán egy, esetleg két év múlva, amikor a forgalmi viszonyok is remélhetőleg, javulni fognak. A virágot nem lehet a fiókba be, avagy a polera feldobni és egy év múltán is értékesíteni.

Rudnyák Péter, kertész.

* E rovat közleményeiért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Bethlen-u. 42 szám beltelek eladó.
Értekezni lehet Kossuth-utca 26. szám alatt.

Homoródszentmártoni lakos DOMBI MÓZES körzést egy 4 éves tehénbivalát (fejős), balfüle elvágva és közepén behasítva. Felfogója a szentmártoni őrön jelentse, hol jutalom-ban részesül.

Eladó ház. Br. Orbán Balázs-utca 47/a. szám alatti ház
ELADO.

Keresek megvételre egy **benzinmotort.** 4 HP. Jókában levő
Ajánlatokat az ár megjelölésével a lap kiadó-hivatalába kérek.

Az odorheiu kir. járásbíróóság mint tikkvihatóság.
Sz. 49—1921.

Árverési hirdetmény kivonat.

Dr. Jodál Gábor ügyvéd által képviselt Szabó Károly felperesnek Orbán Borbála alperes elleni vagyonszétválás megszüntetése iránti ügyben a telekkönyvi hatóság az önkéntes árverést a székelyudvarhelyi kir. járásbíróóság területén levő Székelyudvarhely városban fekvő s a székelyudvarhelyi 1887 sz. tjkövbén A + 1. sorsz. 626/1. hrsz. 1 öi 627/1. hrsz. 5 öi udvartelek. 2. sorsz. 628. hrsz. alatt felvett 25 öi területű faház és udvarra nézve együttes 1224 lei becsárban elrendelte. Az árverést 1921. évi **április hó 26-ik napjának** d. e. 9 órájára ezen telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében Bethlen-utca 2. sz. 39. ajtó.

Árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverezni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 20%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 12. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétben helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverés feltételeket aláírni. (1881: LX. t.-c. 147, 150, 170. §§. 1908: XL. t.-c. 21. §)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. (1908. XLI. 25. §)

Odorheiu, 1921. jan. hó 13. napján.

Geléta s. k., járásbíró.

A kiadmány hitelül: Nemes, tkvi. kiadó.

A Tábor-utcában egy hold 222 eladó.
üles telek

Értekezni lehet Barkóczy Albertnél.

A székelyudvarhelyi kir. járásbíróóság.
180—1921. szám.

Hirdetmény.

Az odorheiu kir. járásbíróóság közhírré teszi, hogy az állítólag elveszett következő okirat: No. 222685. Romania Odorheiu Ministerul Tinantelor, Mitanta Lei 3135 Sa Pinit dela D. Nagy Jánosné corone 6270 Lei 3135 Total Lei 3135 B. S. a. rabursot in bilete 1200 Lei 3135. 1920. Luna szept. 9. G. Török contabil V. Dronea perceptor, hivatalos pecsét következő szöveggel: „Romania cassaria orosului Odorheiu” megsemmisítése iránt az eljárást Nagy Jánosné odorheiu lakos kérelmére folyamatba tette. Ennélfogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficială” történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani.

Székelyudvarhely, 1921. január hó 8. napján.

Geléta s. k., jbiró.

A kiadmány hitelül:

Izsák, segéd hiv. tisztviselő.

Fuvarozás

Személy- és áru fuvarozást — vidékre is — vállalok. **DEBICZKY BÉLA**
Str. Reg. Carol (Orbán Balázs-u.) 47.

Legjobb minőségű
elegáns és jutányos
a Turulcipő

Székelyudvarhelyi fiókosztó:

RIITTER LIPÓT
Kossuth-utca 9. szám.

Az odorheiu törvénytészek.

C. 1014/2—1920.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvénytészek közhírré teszi, hogy Fülöp Sándor (Dánié), Fülöp Amália, Fülöp Lina alsósófalvi lakosok részéről az 1911. I. t.-c. 748. § a alapján előterjesztett kérelem folytán az orosz fogságban, Oroszország Charkov nevű városában 1917. évi június hó elején furdés közben állítólag megfulladt Fülöp Miklós (Dánié) volt alsósófalvi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Jodál Gábor ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvénytészek Fülöp Miklóst (Dánié) és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot a Fülöp Miklós (Dánié) életben létéről értesítsék, egyszersmind közöljék, azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficială”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után, a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

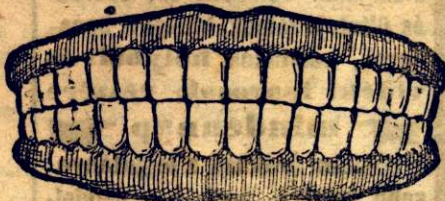
Odorheiu, 1920. december 29 én.

Dr. Csász Miksa s. k.,
székely bíró.

A kiadmány hitelül Nagy, s. hiv. tisztviselő.

Kartstein D. fogműterme

Bathhány-tér 4. sz. (Szentkovits-ház.)

Készít fájdalom nélkül fogso-rokat, aranykoronát, fogtömést, aranyhidakat. Foghuzás érzéstelenítéssel. :: Már azért is módomban áll a t. közönség

igényeit a legjobban kielégíteni, mivel mindennemű technikai munkák jól felszerelt saját laboratoriomomban készülnek a legjobb anyagokból.

IZSÁK FERENCZ — brassói — táncakadémiája

1921 január 24-től kezdődőleg
egy hat hétre terjedő modern

TÁNCZTANFOLYAMOT

rendez Székely Árpád táncztanár vezetésével,

ahol a szokásos táncokon kívül a táncművészet legutolsó ujdonságai, u. m.: Steppes, Fox-Trott, Valse-Francais, Tangó 1921. stb. lesznek tanítva.

Különórák úgy egyeseknek, mint zárt társaságoknak minden időben, valamint külön gyermekcsoport.

Belratkozni lehet naponta a Könyvnyomda R.-t. papirkereskedésében